

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJA

S P R E N D I M A S

2025 m. balandžio 15 d. Nr. 21RE-311

(AG-145/06-2025)

Vilnius

Lietuvos administracinių ginčų komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš narių Edvardo Juciaus, Vytauto Kurpuveso (Komisijos posėdžio pirmininkas) ir Ingos Morkvėnienės (pranešėja), sekretoriaujant Asmuo X, dalyvaujant pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Asmuo X“ įgaliotam atstovui Asmuo X ir atstovui advokatui Asmuo X, atsakovės viešosios įstaigos Inovacijų agentūros įgaliotiems atstovams Asmuo X, habilituotam daktarui Asmuo X, Asmuo X,

Komisijos posėdyje žodinio proceso tvarka nuotoliniu būdu, naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas (per vaizdo konferenciją), išnagrinėjo administracinį ginčą pagal pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Asmuo X“ skundą atsakovei viešajai įstaigai Inovacijų agentūrai dėl viešosios įstaigos Inovacijų agentūros duomenys neskelbtini rašto „Pranešimas apie paraiškos Nr. duomenys neskelbtini atmetimą“ panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

pareiškėja uždaroji akcinė bendrovė „Asmuo X“ (toliau – ir pareiškėja, Bendrovė) skundu prašo Komisijos panaikinti viešosios įstaigos Inovacijų agentūros (toliau – Agentūra) duomenys neskelbtini sprendimą „Pranešimas apie paraiškos Nr. duomenys neskelbtini atmetimą“ (toliau – Sprendimas) ir įpareigoti Agentūrą per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Skunde nurodo, kad duomenys neskelbtini pareiškėja pateikė Agentūrai paraišką Nr. duomenys neskelbtini dėl Dvišalio bendradarbiavimo programų MTEPI projektų finansavimo (kvietimas su Izraeliu) (toliau – Paraiška). Agentūra duomenys neskelbtini priėmė Sprendimą, kadangi Paraiška neatitiko Subsidijų, skirtų dalyvauti dvišalio bendradarbiavimo programų remiamuose MTEPI projektuose, skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministro 2023 m. liepos 24 d. įsakymu „Dėl Subsidijų, skirtų dalyvauti dvišalio bendradarbiavimo programų remiamuose MTEPI projektuose, skyrimo ir administravimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ Nr. 4-420 (toliau – Aprašas), 31 punkte nustatyto reikalavimo surinkti mažiausiai 20 balų, vertinant pagal Aprašo 29.2 papunktyje nustatytus kriterijus: aktualumą, naujumą, įgyvendinamumą ir rinką.

Sistemos aktualumas. Vertinant paraišką pagal aktualumo kriterijų yra vertinama problemos aktualumo aspektai – ar problema aktuali tarptautiniu mastu, ar Lietuvos ar įmonės. Už šį vertinimo kriterijų skirti 3 balai. Pareiškėja nurodo, jog lazerinės apsaugos nuo mažųjų bepiločių orlaivių sistemos (C-UAS) integravimas su 12–15 valandų autonomine bepilote oro platforma apima visapusišką didėjančių globalių iššūkių, kuriuos kelia neteisėti bepiločiai orlaiviai ir oro grėsmės, problemos sprendimą. Šios sistemos aktualios ne tik Lietuvoje, bet ir sprendžia svarbias saugumo problemas visame pasaulyje. Bepiločių orlaivių (UAV) paplitimas įvairiuose regionuose kelia sudėtingus saugumo iššūkius, kurių sprendimui reikia modernių, veiksmingų orlaivių platformų: JAV pasienio patruliai stebi,

kad prie jos sienų labai išaugo bepiločių orlaivių veikla – karteliai naudoja bepiločius lėktuvus stebėjimui ir kontrabandos pristatymui. Šie dronai gali būti valdomi nuotoliniu būdu, o tai kelia pavojų federaliniams agentams ir infrastruktūrai. Norint sumažinti šias grėsmes, labai svarbu imtis veiksmingų atsakomųjų priemonių (<https://www.axon.com/blog/countering-cartel-drone-threats>). JAV kariuomenė tiria autonomines sistemas su dirbtiniu intelektu, kad kovotų su didėjančia ginkluotų bepiločių orlaivių grėsme. Tokie patobulinimai kaip autonominė robotų ginklų sistema „Bullfrog“ rodo pastangas padidinti tikslumą ir sumažinti žmonių dalyvavimą kovos su dronu operacijose (<https://www.wired.com/story/us-military-robot-drone-guns>). Izraelis, susidūręs su nuolatinėmis saugumo grėsmėmis, pirmenybę teikė pažangių C-UAS technologijų kūrimui ir diegimui. Izraelio gynybos ministerija atliko išsamius įvairių kovos su dronu sprendimų, įskaitant sistemas su šaunamaisiais ginklais ir gaudytuvais, bandymus, siekdama sustiprinti nacionalinius gynybos pajėgumus (<https://breakingdefense.com/2025/02/israel-completes-next-round-of-counter-drone-testing-with-guns-interceptors/?chautmpt.com=>). Tokios kompanijos kaip „Smartshooter“ pristatė novatoriškus C-UAS sprendimus, tokius kaip „Smash Dome“ sistema, skirta efektyviai aptikti ir neutralizuoti dronus. Šios pažangos atspindi aktyvų Izraelio požiūrį į kovą su UAV grėsmėmis. Tačiau jame vis tiek yra kinetinis ginklas (<https://euro-sd.com/2025/01/major-news/42297/smartshooter-smash-dome/>). Artimieji Rytai ir Afrika. Tokios valstybės kaip Saudo Arabija, Jungtiniai Arabų Emyratai ir Jordanija daug investuoja į C-UAS technologijas, kad apsaugotų svarbiausią infrastruktūrą ir palaikytų nacionalinį saugumą. „Counter UAS Technology Middle East & Africa“ konferencija, surengta bendradarbiaujant su Jordanijos projektavimo ir plėtros biuru, pabrėžia regioninį įsipareigojimą kovoti su dronais susijusias grėsmes (<https://www.smgconferences.com/defence/middleeast/conference/counter-uas-technology-middleeast-africa>).

Pareiškėja nurodo, kad kompaktiška nedidelio 30 kg svorio lazerinė C-UAS platforma siūlo keletą pagrindinių privalumų palyginus su analogiškoms sistemoms: padidintas sistemos autonomiškumas: 12–15 valandų skrydžio trukmė užtikrina ilgalaikį stebėjimą ir parengtį veikti, sumažindama pakeitimo dažnumą ir padidindama misijos efektyvumą. Integruotas jutiklių rinkinys: 25 GHz radarai, didelės raiškos vaizdo ir infraraudonųjų spindulių kameros, stabilizuota gimbalų sistema užtikrina visapusišką aplinkos stebėjimą, bei leidžia tiksliai aptikti, sekti ir neutralizuoti oro grėsmes. Dirbtinio intelekto valdomas stabilizavimas ir taikymas palengvina platformos stabilizavimo ir taikymo algoritmus realiuoju laiku, ir užtikrinant tikslų lazerio efektyvumą dinamiškoje aplinkoje. Lazerinio medžiagos pažaidos galimybė: integruota 40 W lazerinė sistema siūlo ekonomišką ir efektyvią priemonę pažeisti neleistinus dronus ir oro balionus, bei sumažina eksploatacines išlaidas, palyginus su tradicinėmis kinetinėmis priemonėmis. Pareiškėjos siūloma sistema atliepia šiandienos geopolitinius iššūkius, ypač rytų Europoje. Ekspertai, vertindami aktualumą, nepaisė didėjančios bepiločių orlaivių grėsmės, kurią patvirtina realūs įvykiai Ukrainoje ir visame pasaulyje. Modernių dronų ir bepiločių orlaivių naudojimas gynybos ir teroristiniams tikslams sparčiai auga, todėl inovatyvūs sprendimai yra būtini, siekiant apsaugoti valstybių sienas ir strateginius objektus. Ekspertų išvada, kad paraiškoje nepakankamai išgrynintas šis aspektas, neatitinka realių saugumo tendencijų. Skundo prieduose pateikiami Lietuvos, Latvijos valstybės sienos apsaugos tarnybų bei Ukrainos nacionalinės gvardijos laišškai, patvirtinantys sistemos aktualumą.

Sistemos naujumas. Vertinant Naujumo kriterijų, buvo vertinama produkto technologinis naujumas (inovatyvumas), planuojami technologiniai pasiekimai. Už šį vertinimo kriterijų pareiškėjai skirti 3 balai. Skunde nurodoma, kad skirtingai nuo esamų orlaivių sistemų, kurios paprastai yra aprūpintos vaizdo kameromis arba radaru stebėjimui, pareiškėjos sistema, papildomai aprūpinta lazeriu, įgijo naują savybę – visas esmines visapusiško oro desanto sienų saugumo ir UAV neutralizavimo galimybes. Pagrindinės sistemos naujovės: aeroradaras – sistema aprūpinta didelio našumo radaru, galinčiu aptikti ir identifikuoti ore esančias mažųjų bepiločių orlaivių ir antžemines grėsmes realiuoju laiku; gimbalas su sekimo vaizdo kamera ir IR kamera – užtikrina tikslų aptiktų taikinių sekimą ir automatinį taikymą; gimbalas su lazeriu taikinio pažeidimui – sistemoje sumontuotas mažos galios (30–40 W) 450 nm lazeris su optinio fokusavimo sistema, specialiai suprojektuotas pažeisti mažuosius bepiločius orlaivius ir balionus, gabenančius kontrabandą nedideliu nuotoliu (5–10 m); specializuota

lazerio spindulio stabilizavimo ir taikymo programinė įranga užtikrinanti: orlaivio platformos stabilizavimas, kad skrydžio metu būtų išlaikyta stabili padėtis. Tikslus judančių taikinių stebėjimas naudojant vaizdo ir IR grįžtamąjį ryšį realiuoju laiku. Lazerio spindulio stabilizavimas, siekiant išlaikyti fiksuotą fokusavimą į taikinį, kol bus pasiektas medžiagos pažeidimas. Automatinis taikinio pažeidimo patvirtinimas. Šiuo metu Europos sąjungoje nėra lygiavertės bepiločio orlaivių sistemos, kuri apimtų ir integruotų visus minėtus komponentus į veikiančią C-UAV platformą. Nors kai kurios ES šalys įdiegė mobiliuosius antžeminius sprendimus, apimančius radarus ir transporto priemonėse sumontuotas kameras, šie sprendimai yra geografiškai riboti ir jiems trūksta lankstumo ore. Lietuvos valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai C-UAV sistemos pristatymo metu patvirtina, kad ES šalyse nėra skirtos sienų apsaugai skirtos aero C-UAV sistemos, be to, Aero C-UAV mažųjų bepiločių orlaivių stebėjimo sistema yra ilgai lauktas sprendimas, ypač turintis su mažųjų bepiločių orlaivių neutralizavimo funkciją. Egzistuojančios orlaivių sistemos paprastai atlieka tik stebėjimo funkcijas, naudodamos vaizdo kameras arba radarą be galimybės neutralizuoti grėsmių. Siūloma sistema skirta atlikti ilgas (12-15 valandų) skrydžio misijas pasienio zonos, užtikrindama mažųjų bepiločių orlaivių aptikimą, sekimą realiu laiku ir taikinio neutralizavimą naudojant lazerį. Nors šiuo metu yra vystoma keletas pažangių sistemų, nė viena iš jų neapima integruoto oro platformos sprendimo, kuriame būtų derinamas radaras, optinis sekimas ir lazerinis pažeidimas, kuris numatytas pareiškėjos sistemoje.

Agentūros ekspertai teigia, kad pareiškėjos siūlomas sprendimas nėra pakankamai išskirtinis, tačiau nepateikia objektyvių argumentų. Pateikta paraiška apima technologijas, kurių integruotas taikymas oro platformoje nėra įdiegtas jokioje esamoje sistemoje Europos Sąjungoje: UAV platforma su ilgalaikiu autonomiškumu (12–15 val. skrydžio trukmė); 25 GHz radarai ir AI valdomas optinis stebėjimas; lazerinis 40 W neutralizavimo mechanizmas. Pagal Aprašo 39 punktą (Komisijos pastaba: 69 punktą), jei paraiškoje yra netikslumų, trūkumų arba trūksta dokumentų, Agentūra turi teisę prašyti pareiškėjo patikslinti paraiškoje pateiktą informaciją ar pateikti trūkstamus dokumentus. Tačiau šiuo atveju jokios papildomos informacijos nebuvo prašyta.

Igyvendinamumas. Vertinant įgyvendinamumo kriterijų, buvo vertinama „Potencialas įgyvendinti projekto veiklas – projekto darbo grupė, veiklų planas, rizikų valdymas ir finansinė struktūra“. Už šį vertinimo kriterijų skirti 4 balai. Pareiškėja nurodo, kad jos komandos nariai yra kvalifikuoti lazerių, medžiagų inžinerijos, telekomunikacijos specialistai, turintys fizikos, technologijų daktaro ir magistro laipsnius. Prieš pateikiant Paraišką buvo atlikti 2 metų preliminarūs skirtingų lazerio išėjimo galių ir skirtingų medžiagų pažaidos su lazerine spinduliuote galimybių tyrimai bei vykdoma šių technologijų taikomoji MTEP veikla civiliniame ir gynybos sektoriuje. Įgyvendinti projektai: nuolatiniai infraraudonųjų spindulių lazerio pažeidimai ir kolimavimo eksperimentai. Diodela MB. 2024 m. birželio mėn. Lazerinės energijos apsaugos sistemos poveikio medžiagoms tyrimas. FTMC. 2024 m. liepos mėn. Pateiktos paraiškos: Lazerinė energijos apsaugos sistema, skirta ypatingos svarbos infrastruktūros ir tiekimo grandinių apsaugai. DIANA. 2024 m. rugpjūčio mėn. Gynybos technologijų plėtros programa Lietuvoje 2021-2027 (numeris 06-07-04.4.1). „Artimojo nuotolio kritinės infrastruktūros apsaugos nuo dronų sistema – SkyEye“. Išbandytas bepiločio orlaivio prototipu su 450 nm lazerine 40 W nukreipimo (gimbalo) sistema ir smeige (1 pav.) ir atlikti medžiagų pažaidos tyrimai bei automatinė taikinio sekimo sistema. Sukurta technologinė inovacija apima pažangią bepiločio orlaivio (UAV) platformą su integruotu 40 W galios puslaidininkiniu lazeriu, sudarytu iš aštuonių 5 W diodinių emiterių. Optinės sistemos optimizavimas buvo pasiektas eksperimentiškai pritaikant specializuotą lęšį ir kolimatorių, siekiant minimizuoti spinduliuotės sklaidą ir padidinti veikimo efektyvumą tiksliniame nuotolyje. Integruota autonominė energijos tiekimo sistema garantuoja nepriklausomą lazerio veikimą nuo drono energetinės grandinės, o nuotolinio paleidimo sistema užtikrina greitą ir tikslų valdymą realiuoju laiku. Lazerio modulis sveria vos 0,28 kg, todėl yra specialiai išlengvintas, siekiant maksimaliai sumažinti UAV apkrovą ir išlaikyti optimalias skrydžio charakteristikas. Optinė sistema sumontuota ant 3 kg keliamąją galią turinčio drono, kuris geba išlaikyti iki 1 valandos skrydžio trukmę esant maksimaliam 40 m/s greičiui. Stabilizuotas 3 ašių gimbalas (1,1 kg) talpina pažangias optines ir termovizines kameras su autonominiu sekimu. Integruota progaminė įranga geba realiuoju laiku atpažinti bepiločius orlaivius ir kitus objektus, vykdyti pažymėtų objektų sekimą ir automatiškai koreguoti taikymo parametrus. Be

lazerinio neutralizacijos modulio, dronas aprūpintas 80 cm ilgio mechanine smaige, skirta kontrabandinių meteorologinių balionų fizinei neutralizacijai. Ši dvigubos paskirties sistema užtikrina efektyvų mažos ir vidutinės autonomijos oro taikinių neutralizavimą, pritaikant tiek terminius, tiek kinetinius metodus. Optimizuota aerodinaminė konstrukcija ir modulinė architektūra leidžia lengvai adaptuoti sistemą skirtingiems operaciniams scenarijams, įskaitant oro erdvės apsaugą, kontrabandos prevenciją ir autonominių grėsmių eliminavimą.

Vertinant Paraišką pagal Rinkos kriterijų, Paraiškai skirti 2 balai. Pareiškėja nurodo, kad pasaulinės sienų apsaugos ir jūrų saugumo rinkos išgyvena didelį augimą, kurį skatina didėjanti geopolitinė įtampa, tarpvalstybiniai nusikaltimai ir didėjantis poreikis apsaugoti svarbiausius jūrų kelius. Pažangių nepilotuojamų orlaivių (C-UAV) sistemų paklausa sparčiai auga, nes vyriausybės, gynybos organizacijos ir ypatingos svarbos infrastruktūros operatoriai ieško patikimų sprendimų, kaip sumažinti didėjančią priešišku ar neleistinų bepiločių orlaivių grėsmę. „Airborne C-UAV“ platforma, išsiskirianti pažangiausiomis hibridinėmis galimybėmis, yra pasirengusi užimti didelę šios besiplečiančios rinkos dalį.

Bendrovės aero C-UAV platforma integruoja radarą, vaizdo kameras ir dirbtinio intelekto valdomą orlaivio sekimą bei lazerį, į 30 kg bepilotę orlaivio platformą, suteikdama neprilygstamą reakcijos laiką, lankstumą ir tikslumą neutralizuojant oro grėsmes. Sistema svarbi ne tik gynybai, bet ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektams (oro uostų, elektrinių, uostų ir vyriausybinių objektams), kuriems reikia itin veiksmingų apsaugos oro bepiločių orlaivių sprendimų.

Pareiškėjos orlaivių platforma užtikrina C-UAV apsaugą dideliame aukštyje ir dideliu nuotoliu ir neturi tradicinių antžeminių sistemų tiesioginio matomumo apribojimų. Integruota ir įmontuota į gimbalą radaro, didelio tikslumo vaizdo kamera bei lazerinė sistema, užtikrina autonomišką arba nuotoliniu būdu valdomą stebėjimo ir neutralizavimo galimybę. Bendrovės aero platformą galima greitai panaudoti pagal poreikį, dėl to sistema puikiai tinka sienos ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektų apsaugai bei gynybai.

Prognozuojama, kad C-UAV rinka iki 2030 m. viršys 6 milijardus JAV dolerių dėl didėjančių vyriausybės ir privataus sektoriaus investicijų. Pagrindinės tikslinės rinkos apima: gynyba ir vidaus saugumas – NATO šalys, ES ir Indo-Ramiojo vandenyno regionas aktyviai ieško pažangių kovos su dronais technologijų. Sienų stebėjimas ir teisėsauga – veiksmingas kontrabandinius bepiločių orlaivių, kertančių nacionalines sienas, aptikimas ir neutralizacija. Ypatingos svarbos infrastruktūros apsauga – oro uostams, energetikos ir pramonės objektams reikia efektyvios oro erdvės apsaugos nuo neteisėto UAV įsibrovimo. Dėl savo inovatyvumo, neprilygstamo tikslumo ir didelio mobilumo „Aero C-UAV“ platforma užtikrina proveržio sprendimą sienos apsaugai, gynybai ir svarbių infrastruktūrų komerciniams operatoriams. 2024 m. pasaulinė sienų saugumo rinka buvo įvertinta maždaug 48,81 mlrd. (<https://www.fortunebusinessinsights.com/border-security-system-market-105208>). Šį augimą pirmiausia lėmė pažangių stebėjimo sistemų ir technologijų, skirtų kovai su tarpvalstybinėmis grėsmėmis, įskaitant taikinių neutralizavimo ypatybes, poreikis. Jūrų saugumo rinka taip pat auga: 2024 m. jos vertė sieks 32,67 mlrd. USD, o iki 2032 m. tikimasi padidinti iki 49,49 mlrd. USD, o tai atspindi 4,5 % CAGR. (<https://www.fortunebusinessinsights.com/maritime-security-market-108421>). Prie šio augimo prisidedantys veiksniai yra jūrų prekybos kelių apsauga ir nelegalios veiklos, tokios kaip piratavimas ir kontrabanda, prevencija. Abiejose rinkose dominuoja Azijos ir Ramiojo vandenyno regionas, kuris 2024 m. sudaro 54,78 % sienų apsaugos rinkos ir 56,69 % jūrų saugumo rinkos dalies. (<https://www.fortunebusinessinsights.com/border-security-system-market-105208>). Šis dominavimas siejamas su plačiomis regiono pakrantėmis, didėjančiais gynybos biudžetais ir vykstančiais teritoriniais ginčais, dėl kurių reikia imtis sustiprintų saugumo priemonių. Agentūros ekspertai nurodo, kad C-UAV sistema turi ribotą komercinį potencialą, tačiau pareiškėjos teigimu, Bendrovės pateikti duomenys apie rinkos augimą iki 2030 m. virš 6 mlrd. USD rodo priešingai. Pasaulinės sienų saugumo rinkos vertė 2024 m. siekia 48,81 mlrd. USD (<https://www.fortunebusinessinsights.com/border-security-system-market-105208>); Jūrų saugumo rinka prognozuojama iki 49,49 mlrd. USD iki 2032 m. (<https://www.fortunebusinessinsights.com/maritime-security-market-108421>). Be to, pareiškėjos projektas sulaukė didelio tarptautinio susidomėjimo, įskaitant: Europos Sąjungos gynybos sektoriaus

analitikų dėmesį; bendradarbiavimo užklausa iš tarptautinių partnerių dėl sistemos plėtros; Lietuvos, Latvijos ir Ukrainos pasienio tarnybų oficialius palaikymo laiškus, patvirtinančius siūlomos sistemos strateginę reikšmę.

Komisijos posėdyje pareiškėjos atstovai palaikė skundo reikalavimus ir prašė Komisijos skundą tenkinti. Atstovas advokatas papildomai nurodė nuomonę, kad, jeigu Agentūra ekspertinio vertinimo metu būtų paprašiusi pateikti papildomą informaciją pagal Aprašo 69 punktą, Paraiška (jos objektas) liktų nepakitusi, nes papildoma informacija, dokumentais, teikiamais atskirai, būtų papildyta Paraiškos motyvacija. Pareiškėjos įgaliotas atstovas Asmuo Xnurodė, kad pareiškėjos sistema yra išbandyta, o atsakovė atmetė projektą neuždavusi nei vieno klausimo.

Atsakovė prašo Komisijos pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsiliepime paaiškino, kad, vadovaujantis Aprašo 29 punktu, Paraiška turi atitikti administracinės atitikties vertinimo kriterijus ir ekspertinio vertinimo kriterijus. Paraiškos vertinimo metu buvo pasitelkti du, reikiamą išsilavinimą ir patirtį turintys ekspertai. Vienas iš ekspertų yra informatikos inžinerijos mokslų daktaras, Kauno technologijų universiteto, Informatikos fakulteto, Multimedijos inžinerijos katedros profesorius, Silezijos technikos universiteto kviestinis profesorius, kurio mokslinė tyrimų sritis susijusi su MM mašininio mokymosi (angl. Machine learning), didžiųjų duomenų (angl. Big data), prognozavimo modelių (angl. prediction model), LLM (angl. Large Language Models), medicininių ir kitų multimodalinių signalų apdorojimo, automatikos ir robotikos tyrimais, taip pat su bepiločių orlaivių veikimo/naujų integravimo galimybių moksliniais tyrimais, taikant dirbtinio intelekto metodus. Kitas ekspertas – informatikos inžinerijos magistras, transporto inžinerijos mokslų daktaras (specializacija išmaniosios transporto sistemos). Klaipėdos universiteto informatikos ir statistikos katedros docentas, Ostravos universiteto (Čekija) vyr. mokslo darbuotojas. Eksperto mokslinių tyrimų sritis susijusi su transporto sistemomis (bepiločiai orlaiviai), elektronikos kūrimo ir sistemų inžinerija (nuo mikroelektronikos iki IoT), bevieliais sensoriniais tinklais, programų sistemų inžinerija, duomenų analize taikant dirbtinio intelekto metodus. Agentūros įsitikinimu, su Paraiška ir vėliau pareiškėjos pateikta informacija buvo įvertinta tinkamai ir objektyviai, nustatant ir argumentais pagrindžiant, kad Projekte suplanuota vykdyti veikla neatitinka Aprašo 29.2 papunktyje nustatytų ekspertinio vertinimo kriterijų. Pareiškėja skunde dėsto argumentus, kurie nėra pagrįsti faktais ir kurie nepaneigia ekspertinio vertinimo metu padarytų bei Sprendime išdėstytų išvadų. Ekspertai, vertindami mokslinių tyrimų paraišką, vertina išimtinai bendrą mokslinį naujumą ir inovatyvumą, o ne geopolitines ar saugumo grėsmes. Nors dronų ir bepiločių orlaivių grėsmės iš tikrųjų yra aktualios ne tik skunde minimame Ukrainos kontekste, bet ir dviejų Lietuvos kaimynių keliamų rizikų kontekste, Agentūra nurodo, kad ekspertai vertina išimtinai tik tai, kaip projektinė idėja prisideda prie žinių plėtros ar esminio technologijų tobulinimo. Frascati vadove pabrėžiama, kad moksliniai tyrimai turi būti vertinami remiantis aiškiais kriterijais: tyrimų originalumu, aiškiu indėliu į mokslo žinių plėtrą, naudojamų metodų pažangumu ir technologine naujove, ko trūkumą įžvelgė abu ekspertai vertinę Paraišką.

Skundo teiginys, jog Europos Sąjungoje šiuo metu nėra lygiavertės integruotos bepiločių orlaivių (C-UAV) sistemos, kuri apimtų visus minėtus komponentus, savaime nėra pakankama priežastis kuriamą produktą pavadinti moksliskai nauju. Mokslinis naujumas vertinamas remiantis Frascati vadovu, t. y. vertinama koks yra potencialių inovacijų originalumas, metodologinis pagrindumas ir indėlis į žinių plėtrą. Dviejų nepriklausomų ekspertų nuomone, sprendimas yra labiau technologinė adaptacija, nei kūrimas. Skundo teiginys, kad „kai kurios ES šalys įdiegė mobiliuosius antžeminius sprendimus, apimančius radarus ir transporto priemonėse sumontuotas kameras“ leidžia teigti, jog sutinkama, kad pamatinės naudojamos technologijos jau egzistuoja ir jau yra naudojamos. Vien tai, kad jos nėra integruotos į Lietuvai (ar kitai šaliai) skirtą sistemą, dar nereiškia, kad kuriama sistema yra moksliskai nauja veikimo prasme, kad kardinaliai praplečia esamas žinias ir nėra jau egzistuojančių technologijų integracija. Lankstumas ore nėra pareiškėjos objektyviai įrodytas aspektas, nes pačio produkto pareiškėja dar nėra sukūrusi ir išbandžiusi realiomis sąlygomis. Pareiškėja akcentuoja patį lazerinį komponentą, bet ne neapibrėžtumus susijusius su operacijomis skrendant dronui (kaip stabiliai

išlaikys trajektoriją pakankamą laiką, kad užtektų prieš apšvitinimui koncentruotame taške; kaip sprendžiama energetinio šaltinio problema (minima, kad dronas gali nešti tik 3kg, kiek šūvių to pakaks ir pan.). Pareiškėja rinkos augimą grindžia visa nepilotuojamų orlaivių gynybos rinka, ir objektyviai nepagrindžia taikomos nišinės sritys. Pareiškėjos nurodomas skaičius apima įvairius sprendimus ir segmentus – ne vien tik integruotas C-UAV sistemas. Didelę dalį užima nuo žemės valdomos sistemos saugančios kritines zonas, ore veikiančios (montuojamos ant drono) neutralizacijos segmentas jau gerokai labiau ribotas, sietinas su gerokai labiau specializuota karine taktika, o ne su plačiu taikymu, ypač kritinių zonų gynybos požiūriu, kur pačių orlaivių laikymas, priežiūra, bei reagavimo trukmė kitokia nei esamų gynybinių sistemų.

Sprendimas yra argumentuotas ir aiškus, priimtas išnagrinėjus visą Paraiškos vertinimo metu turimą informaciją. Sprendimas yra pagrįstas objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis. Sprendime buvo nurodyti pagrindiniai faktai, argumentai ir įrodymai, pateikiamas teisinis pagrindas, kuriuo Agentūra rėmėsi priimdama Sprendimą. Pareiškėjas yra atsakingas ne tik už teikiamų dokumentų teisingumą, bet ir, kad gautų finansavimą, turėjo nurodyti išsamia, detalią informaciją, siekdamas pagrįsti, jog Projektas atitinka Apraše nustatytus reikalavimus.

Atsakovė taip pat pažymėjo, kad pareiškėja yra verslo subjektas ir jai keliami aukštesni atidumo reikalavimai. Tai patvirtina ir Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika, kurioje išaiškinta, kad juridiniams asmenims keliami aukštesni profesionalumo, rūpestingumo, atidumo standartai (žr., pvz., 2020 m. birželio 17 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eAS-438-442/2020). Akcentavo, kad pareiškėja yra atsakinga ne tik už teikiamų dokumentų teisingumą, bet ir, kad gautų finansavimą, turėjo nurodyti išsamia, detalią informaciją, siekdama pagrįsti, jog Projektas atitinka Apraše nustatytus reikalavimus.

Komisijos posėdyje atsakovės atstovai palaikė poziciją, išdėstyta atsiliepime. Įgaliotas atstovas habilituotas daktaras Asmuo X papildomai paaikšino, kad susipažino su Paraiška ir ją vertinusių dviejų ekspertų vertinimais bei sutinka, kad pareiškėjos projekto įgyvendinamumas yra menkas. Nurodė argumentus, kodėl mano, kad pareiškėja, nors ir ne pirmą kartą dalyvaujanti tokio pobūdžio dalykuose, tačiau arba nesugebėjo savęs tinkamai pristatyti, teikdama Paraišką, arba negali įgyvendinti projekto. Įgaliota atstovė Asmuo X papildomai nurodė, kad administraciniame vertinime buvo prašoma papildomų dokumentų ir juos pareiškėja pateikė. Ekspertiniam vertinimui atlikti užteko informacijos tiek, kiek buvo pateikta iš pareiškėjos pusės. Atsakovė, siekdama, kad Paraiška būtų įvertinta objektyviai ir išsamiai, pasitelkė netgi ne vieną, o du ekspertus.

Skundas atmestinas

Pareiškėja duomenys neskelbtini pateikė Agentūrai Paraišką „duomenys neskelbtini“ pagal priemonę 05-07-12.2.1.K Dvišalio bendradarbiavimo programų MTEPI projektų finansavimas (kvietimas su Izraeliu).

Agentūra duomenys neskelbtini raštu „Pranešimas apie paraiškos Nr. duomenys neskelbtini atmetimą“ informavo pareiškėją apie Paraiškos atmetimą, nurodė, kad pagal Aprašo 31 punktą Paraiška ekspertinio vertinimo metu nesurinko minimalios privalomos surinkti balų sumos, todėl negali būti įtraukta į finansuotinių paraiškų sąrašą. Lentelėje „Argumentai dėl sprendimo atmesti paraišką“ nurodyta, kad pagal Aprašo 29.2 papunktį, kiekviena paraiška vertinama pagal šiuos nustatytus kriterijus: Aktualumą (Projekte iškelta ir planuojama spręsti problema aktuali tarptautiniu mastu), Naujumą (Projekto įgyvendinimo metu kuriamo produkto technologinis naujumas /inovatyvumas, planuojami technologiniai pasiekimai), Įgyvendinamumą (Projekto įgyvendinimo darbo grupės potencialas įgyvendinti projekto veiklas – projekto darbo grupė, veiklų planas, rizikų valdymas ir finansinė struktūra) bei Rinką (Projekto įgyvendinimo metu planuojamo sukurti produkto komercinis potencialas ir poveikis įmonės augimui).

Vertinant paraišką pagal Aktualumo kriterijų yra vertinama problemos aktualumo aspektai – ar problema aktuali tarptautiniu mastu, ar Lietuvos ar įmonės. Ekspertai nustatė, kad: „Projekto pateikimas yra per silpnas, kad įrodytų problemos aktualumą globaliu mastu. Nėra pateikta konkrečių statistinių

duomenų ar realių tarptautinių grėsmių pavyzdžių, pagrindžiančių bepiločių orlaivių keliamą pavojų. Trūksta aiškios strategijos, kaip bus įveikti tarptautiniai rinkos ir teisiniai barjerai, o projekto technologinis pranašumas nėra pakankamai išskirtas konkurencinėje aplinkoje. Tai kelia abejonių dėl komercinės sėkmės ir tikrojo poveikio. Idėja aktuali, tačiau pagrindimas neįtikina, o strateginis planavimas – nepakankamas.“ Ekspertinio vertinimo metu taip pat nustatyta, kad „Visgi nors gynybiniai produktai prieš nepilotuojamus orlaivius itin aktualūs, ką rodo konfliktas Ukrainoje, paraiškoje šis aspektas neišgrynintas, objektyviai nepagrindžiama kodėl kariškiai ar kitos tarnybos turėtų rinktis būtent pareiškėjo sprendimą. Pastebėtina, kad pati kovos su bepiločiais orlaiviais sistemos koncepcija nėra negirdėta rinkoje, nes šiandien rinkoje yra ne viena ir ne dvi sistemos, skirtos dronams ar bepiločiams orlaiviams aptikti, sekti ir neutralizuoti. Paraiška neišgryninama ir kuo unikalus, bei tuo pačiu aktualus būtų pareiškėjo sprendimas (tikriausiai žinomų sprendimų kombinacija), šiandien galima rinktis iš skirtingų produktų, kad bent dalinai apsisaugoti nuo oro grėsmių, naudojant radarų, optinių sistemų ir nukreiptos energijos ginklų (pvz., lazerių) derinius: THEL, Helios, Dragonfire, LWSD, Helws, HEL weapon station, Falcon Shield, Dedrone, DroneShield, Rafael Drone Dome ir pan. Svarbu ir tai, kad šioje paraiškoje nepavyko aptikti jokių objektyviai išmatuojamų gynybinės sistemos parametrų, net nenurodoma kokių klasifikacijų nepilotuojamiems orlaiviams ji skirta, prie kokių sąlygų veikia.“ Už šį vertinimo kriterijų skirti 3 balai.

Vertinant Naujumo kriterijų, buvo vertinama produkto technologinis naujumas (inovatyvumas), planuojami technologiniai pasiekimai. Ekspertų nuomone, „Projekto moksliniai pasiekimai atrodo reikšmingi tik ribotai nišai ir jų poveikis apsiriboja projekto dalyvių veikla. Nors remiamasi naujausiais mokslinių tyrimų rezultatais, trūksta įrodymų, kad kuriamas produktas būtų iš esmės geresnis nei rinkoje esantys alternatyvūs sprendimai. Nėra pateikta aiškios informacijos apie technologinius proveržius, kurie galėtų reikšmingai paveikti visą technologijų sritį ar turėti platesnį mokslinį poveikį. Produktas geresnis tik ribotu aspektu, tačiau moksliniai pasiekimai nėra pakankamai reikšmingi, kad turėtų platesnę įtaką už projekto ribų.“ Ekspertai taip pat nurodė, jog „<...nepateikiami jokie išmatuojami parametrai, neaišku koks efektyvumas, prie kokių sąlygų veiktų, kokios klasifikacijos nepilotuojamus orlaivius aptiks, kokiais režimais operuojančius, kokiame aukštyje ir pan. Savaimė nei radaras, nei vaizdinė analizė, nei lazeris apakinimui, apgadinimui ar sunaikinimui nėra naujovė. Paraiškoje objektyviai neidentifikuota kuo kuriamas produktas būtų geresnis už alternatyvas (tikriausiai nėra jokio objektyvaus palyginimo su konkrečiais gaminiais).“ Už šį vertinimo kriterijų skirti 3 balai.

Vertinant Įgyvendinamumo kriterijų buvo vertinama „Potencialas įgyvendinti projekto veiklas – projekto darbo grupė, veiklų planas, rizikų valdymas ir finansinė struktūra“. Ekspertai nustatė, kad: „Projekto darbo grupė turi pagrindinį potencialą įgyvendinti projektą, tačiau matomi trūkumai planavimo ir rizikų valdymo aspektuose. Nors nurodytas bendradarbiavimas tarp partnerių atrodo struktūrizuotas, rizikų valdymo planas paraiškoje pateiktas neišsamiai. Veiklų planas apskritai sudarytas, bet jame trūksta aiškumo dėl laiko paskirstymo kritinėms projekto dalims. Komanda ir partnerystė yra stiprūs aspektai, tačiau strategijos ir planavimo detalės yra nepakankamos, kad projektas būtų visiškai pagrįstas.“ Ekspertinio vertinimo metu taip pat nustatyta, kad „Veiksmų planas itin abstraktus ir netenkina SMART principų, nedetalizuojami nei tyrimo metodai, nei konkretūs rezultatai, nepakankamai išgrynintos atsakomybės, konkrečios šalies indėlis (pateikiama tik bendrinė schema, bet ne įtaka galutiniam rezultatui). Planavimas neefektyvus, vėluojant bet kuriam iš žingsnių stotų viso projekto įgyvendinimas. Projekto kickoff'ui skiriama daugiau laiko nei sisteminių reikalavimų analizei, nors ir ši veikla turėtų būti padaryta dar prieš ruošiantis įgyvendinti projektą (paraiškos pagrindas). Paraiškoje nepakankamai detalizuojama abiejų partnerių kompetencijos, orientuojamasi į abstraktų aprašymą, kad dirbama šioje sferoje, bet ne į konkrečius projektus ar mokslinių tyrimų rezultatus. Jei Lietuvos pusėje įtraukti reikiamų kompetencijų mokslininkai, tai Izraelio pusėje nurodomas tik vienas asmuo, kurio karinė vadybinė patirtis svarbi, bet moksliniai aspektai neaiškūs. Visumoje, vertinant, kad nepateikiami jokie kokybiniai parametrai, koncepcijos sukūrimui komandos patirtis būtų pakankama. <...objektyviai nenurodoma prie kokių konkrečiai veiklų nurodyti darbuotojai dirbs ir kokia apimtimi. Neaišku kas konkrečiai įsigyjama per paslaugas, nepateikiami komerciniai pasiūlymai. Paslaugos sudaro didesnę projekto biudžeto dalį kas verčia abejoti pareiškėjo galimybėmis įgyvendinti šį projektą.

Bendradarbiavimas aprašytas abstrakčiai, konkretūs sąveikos mechanizmai neaiškūs, ypač intelektinės nuosavybės prasme.“ Už šį vertinimo kriterijų skirti 4 balai.

Vertinant pateiktą paraišką pagal Rinkos kriterijų, ekspertinio vertinimo metu nustatyta, kad „Rinkos analizė praktiškai neegzistuojanti. Pasigendama informacijos kokią konkrečiai rinkos dalį pareiškėjas planuotų užimti, kaip ir kokiomis priemonėmis bei kaštais. Neaišku ir kokią rinkos dalį pareiškėjas užima dabar. Paraiškoje nepakankamai detalizuojama dabartinės rinkos tendencijos, praktiškai neanalizuojami esami konkurentai, prognozuojamas rinkos augimas ir pan. Paminėti barjerai bei tendencijos universalūs, tinkami kone bet kokiam panašios tematikos projektui.“ Ekspertai, vertindami paraišką taip pat pabrėžė, kad „Numatomas produktas – C-UAV sistema – turi ribotą komercinį potencialą dėl intensyvios konkurencijos anti-UAV technologijų rinkoje, kur jau dominuoja stiprūs žaidėjai su įsitvirtinusiems sprendimais. Nors projekto dalyviai deklaruoja pasirengimą įžengti į rinką, paraiškoje trūksta išsamios rinkos analizės ir aiškių planų, kaip bus įveikti egzistuojantys konkurenciniai barjerai. Taip pat neatskleidžiama, kuo produktas bus išskirtinai pranašesnis už jau egzistuojančias alternatyvas. Produktas turi tam tikrą potencialą, tačiau stipri konkurencija ir nepakankamas komercializavimo planas riboja jo sėkmės galimybes.“ Už šį vertinimo kriterijų skirti 2 balai. Ekspertinio vertinimo metu, ekspertai pažymėjo, kad projekto idėja turi potencialo, tačiau ji yra nepakankamai pagrįsta ir kelia abejonių dėl sėkmingo įgyvendinimo. Nors problema yra aktuali tarptautiniu mastu, dokumentuose trūksta statistinių ir analitinių duomenų, pagrindžiančių problemos mastą ir globalią svarbą. Moksliniai pasiekimai apsiriboja nišinėmis sritimis ir projekto dalyvių veikla, o komercinis potencialas yra ribotas dėl stiprios konkurencijos rinkoje ir nepakankamo produkto išskirtinumo. Darbo grupė turi bazinį potencialą, tačiau planavimo detalumas ir rizikų valdymo strategijos yra nepakankamos. Finansinė struktūra nėra iki galo aiški, o veiklos plane pasigendama nuoseklumo. Paraiškoje ekspertų nurodytų pastabų taisymas reikštų paraiškos turinio keitimą, todėl nebuvo kreiptasi į pareiškėją dėl paraiškos tikslinimo. Atsižvelgiant į išdėstytą ir į tai, kad Paraiškos vertinimo metu ekspertai projektui skyrė 12 balų, t. y. mažiau balų nei privaloma surinkti minimali balų suma (pagal Aprašo 31 p. privaloma surinkti minimali balų suma yra 20 (dvidešimt) balų), Paraiška negali būti įtraukiama į finansuotųjų paraiškų sąrašą ir yra atmetama.

Ginčas kilo dėl Agentūros Sprendimo atmesti pareiškėjos Paraišką teisėtumo.

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo, Aprašo ir Ekspertinio vertinimo organizavimo vidaus tvarkos aprašo, patvirtinto Agentūros direktoriaus 2024 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. R1-200-(1.3 E)2024 (toliau – Ekspertinio vertinimo aprašas), nuostatos.

Viešojo administravimo subjektai (taip pat ir Agentūra) savo veikloje vadovaujasi VAĮ 3 straipsnyje nustatytais viešojo administravimo principais. Tarp jų patenkantis įstatymo viršenybės principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais (VAĮ 3 straipsnio 4 punktas). VAĮ 3 straipsnio 5 punkte nurodytas išsamumo principas, kuriuo turi vadovautis viešojo administravimo subjektai, reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį. Lygiateisiškumo principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi atsižvelgti į tai, kad įstatymui visi asmenys lygūs, ir negali varžyti jų teisių ar teikti jiems privilegijų dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės ir turtinės padėties, seksualinės orientacijos, išsilavinimo, religinių ar politinių pažiūrų, veiklos rūšies ir pobūdžio, gyvenamosios vietos ir kitų aplinkybių (VAĮ 3 straipsnio 6 punktas). Pagal to paties straipsnio 9 punktą, objektyvumo principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs. VAĮ 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatyta, kad administraciniame sprendime turi būti nurodyta sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei motyvai.

Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija (toliau – Ministerija) ir Agentūra įgyvendina Priemonę ir atlieka Aprašo VII-XII skyriuose nustatytas funkcijas (8 punktas). Projektų atranka pagal Aprašą atliekama projektų konkurso būdu (10 punktas). Aprašo 29 punktu nustatyta, kad Paraiška turi atitikti šiuos kriterijus: Administracinės atitikties vertinimo kriterijus (Aprašo 3 priedas) (29.1 papunktis) ir Ekspertinio vertinimo kriterijus (Aprašo 4 priedas): Aktualumas. Projekte iškelta ir planuojama spręsti problema aktuali tarptautiniu mastu (29.2.1 papunktis). Naujumas. Projekto įgyvendinimo metu kuriamo produkto technologinis naujumas/inovatyvumas, planuojami technologiniai pasiekimai (29.2.2 papunktis). Įgyvendinamumas. Projekto įgyvendinimo darbo grupės potencialas įgyvendinti projekto veiklas – projekto darbo grupė, veiklų planas, rizikų valdymas ir finansinė struktūra (29.2.3 papunktis). Rinka. Projekto įgyvendinimo metu planuojamo sukurti produkto komercinis potencialas ir poveikis įmonės augimui (29.2.4 papunktis). Už atitiktį Aprašo 29.2 papunktyje nurodytiems projektų ekspertinio vertinimo kriterijams skiriami balai (maksimalus ir minimalus galimas balų skaičius pagal kiekvieną kriterijų nurodytas Aprašo 4 priede). Pagal Aprašą privaloma surinkti minimali balų suma yra 20 (dvidešimt) balų, maksimali balų suma 40 (keturiasdešimt) balų, vertinant pagal kiekvieną kriterijų minimalus skiriamas balas – 3 balai. Tinkamumo vertinimo metu skyrus mažiau nei tris balus pagal bet kurią vertinimo kriterijų, paraiška į finansuotinių paraiškų sąrašą neįtraukiama (31 punktas). Tuo atveju, jei paraiškoje yra netikslumų ir (ar) trūkumų ir (ar) trūksta dokumentų, Agentūra turi teisę prašyti pareiškėjo patikslinti paraiškoje pateiktą informaciją ir (ar) pateikti trūkstamus dokumentus, nustatydamas ne trumpesnę kaip 3 (trijų) ir ne ilgesnę kaip 5 (penkių) darbo dienų terminą nuo tokio pareikalavimo pateikimo momento. Trūkstami dokumentai pateikiami, informacija yra tikslinama ta apimtimi, kuri yra nurodoma Agentūros prašyme patikslinti paraišką, nekeičiant paraiškos turinio. Susirašinėjimas su pareiškėjais vyksta elektroniniu paštu laikant, kad kita susirašinėjimo šalis informaciją gavo tada, kaip tai apibrėžta Aprašo 73 punkte. Jeigu pareiškėjas dokumentų, informacijos, duomenų nepateikia arba pateikti patikslinti dokumentai ar duomenys yra nepakankami, paraiška yra vertinama turimos informacijos pagrindu (69 punktas). Ekspertinis vertinimas organizuojamas vadovaujantis Ekspertinio vertinimo organizavimo vidaus tvarkos apraše, patvirtintame Agentūros 2023 m. sausio 30 d. įsakymu Nr. R1-021(1.3E) „Dėl Viešosios įstaigos Inovacijų agentūros ekspertinio vertinimo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka (Komisijos pastaba: Agentūra atsiliepiamo 2 lape nurodė nuorodą į taikyto Ekspertinio vertinimo aprašo 2024 m. rugsėjo 12 d. įsakymo redakciją) (70 punktas). Paraiškų ekspertinio vertinimo kriterijų aprašymas, didžiausias galimas kiekvieno kriterijaus balų skaičius bei kriterijų vertinimo skalė nurodyta Aprašo 4 priedo lentelėje „Paraiškos ekspertinio vertinimo kriterijų aprašymas“.

Agentūros ekspertų atrankos, jų veiklos organizavimo ir kontrolės tvarką nustato Ekspertinio vertinimo aprašas (1 punktas), kurio 4 punktu nustatyta, kad Agentūros Ekspertinio vertinimo vadovas, išanalizavęs ekspertinio vertinimo poreikį, atsižvelgdamas į turimų ekspertų kvalifikaciją, turimą informaciją apie privačius interesus bei ekspertų užimtumą, iš Agentūros ekspertų duomenų bazės Ekspertų skyriaus (toliau – EKS) vadovui el. paštu teikia siūlymą dėl eksperto/ekspertų paskyrimo. Jei projekte vykdyta/vykdoma/numatyta vykdyti MTEP ar inovacinę veiklą, nustatant ekspertų skaičių, vadovaujasi Eksperimentinės plėtros vertinimo metodika (5 punktas). Informacija apie paskirtą ekspertą yra konfidenciali, neplatintina ir gali būti naudojama tik ją iš ekspertinio vertinimo vadovo gavusių asmenų ir jų vadovų (12 punktas). Ekspertai turi būti: nepriekaištingos reputacijos asmenys (16.1 papunktis); tinkamos kompetencijos (16.2 papunktis). Eksperto kompetencija nustatoma pagal jo formalią kvalifikaciją studijų ir (ar) mokslo srityje, ir (ar) profesinę darbo patirtį ir (ar) turimus reikalingus sertifikatus ir (arba) licencijas (17 punktas). Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros ekspertinius vertinimus atliekantys ekspertai turi turėti: ne žemesnę kaip mokslų daktaro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (mokslų daktaro laipsnis turi būti pagal tą mokslų srities kryptį, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas), arba (17.1.1 papunktis) ne žemesnę kaip mokslų daktaro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (mokslų daktaro laipsnis turi būti pagal tą mokslų sritį, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas) bei ne mažesnę nei 5 metų praktinio darbo patirtį toje mokslų srities kryptyje, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas, arba (17.1.2 papunktis) ne žemesnę nei magistro laipsnį arba jam prilygintą išsilavinimą (magistro laipsnis turi būti pagal tą mokslų srities

kryptį, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas) bei ne mažesnę nei 5 metų praktinio darbo patirtį toje mokslų srities kryptyje, kurios paraiška/projektas/prašymas vertinamas (17.1.3 papunktis). Ekspertinei veiklai taip pat keliami tokie reikalavimai: efektyvumo – jeigu yra galimybė rinktis iš keleto tos pačios srities ekspertų, pasirenkamas per trumpiausią laiką ekspertinį vertinimą galintis atlikti ekspertas(-ai) (18.1 papunktis); nešališkumo - ne mažiau kaip 1 metus iki ekspertinio vertinimo pradžios nebūti turėjus darbo santykių arba jų esmę atitinkančių santykių su projekto pareiškėju ar partneriu ar vykdytoju, taip pat su projekto pareiškėju ar partneriu ar vykdytoju nebūti susijus artimos giminystės ir (ar) svainystės ryšiais (asmenimis, susijusiais artimos giminystės ir (ar) svainystės ryšiais, laikomi sutuoktinis, jų vaikai (įvaikiai), tėvai (įtėviai), seneliai, vaikaičiai, taip pat eksperto ir jo sutuoktinio broliai (įbroliai), seserys (įseserės) ir šių brolių (įbrolių) bei seserų (įseserių) sutuoktiniai, taip pat asmenys, įregistravę partnerystę įstatymų nustatyta tvarka, taip pat ne mažiau kaip 5 metus jis nebūtų leidęs mokslinių publikacijų kartu su paraiškoje, projekto dokumentuose nurodytais tyrėjais) (18.2 papunktis). Ekspertas, atliekantis ekspertinį vertinimą pagal paslaugų/autorinę/žodinę/darbo sutartį, gali pradėti vykdyti vertinimą tik pasirašęs eksperto konfidencialumo ir nešališkumo užtikrinimo sutartį (20 punktas). Sudėtingiems klausimams ir (arba) klausimams, kurie reikalauja skirtingų sričių ekspertinių žinių, gali būti organizuojama/ ekspertų grupė (26 punktas). Ekspertų grupė sudaroma ir tais atvejais, kai tai numato atitinkamos priemonės teisinis reglamentavimas (27 punktas). Ekspertų grupių sudarymui taikomi reikalavimai: kiekvienas ekspertų grupės ekspertas turi atitikti ekspertui keliamus kvalifikacinius reikalavimus (28.1 papunktis); ekspertų grupę sudaro mažiausiai du ekspertai (28.2 papunktis).

Iš aptarto teisinio reglamentavimo nuostatų matyti, kad visi projektai turi atitikti administracinės atitikties vertinimo ir ekspertinio vertinimo kriterijus, nustatytus Apraše. Ekspertinio vertinimo kriterijais laikomi aktualumas, naujumas, įgyvendinamumas, rinka. Už atitiktį šiems kriterijams skiriami Aprašo 4 priedo lentelėje nustatyti balai. Minimali balų suma yra 20 balų. Surinkus mažesnę balų skaičių, paraiška atmetama. Tinkamumo vertinimo metu skyrus mažiau nei tris balus pagal bet kurį vertinimo kriterijų, paraiška į finansuotinių paraiškų sąrašą taip pat neįtraukiama.

Pabrėžtina, kad Komisija vertina ginčijamą Sprendimą teisės taikymo klausimu, t. y. vertina, ar atsakovė garantavo objektyvią ir nešališką Paraiškos vertinimo procedūrą, ar skundžiamas Sprendimas grindžiamas nustatytų faktinių aplinkybių tinkamu ištyrimu bei taikytinu teisiniu pagrindimu. Akcentuotina, kad Komisija pati neatlieka ekspertinio vertinimo, o taip pat ir nepriima sprendimų, kuriuos teisės aktai suteikia priimti atsakovei.

Bylos medžiaga patvirtina, kad pareiškėjos Paraiškos ekspertinį vertinimą atliko ir ekspertinio vertinimo kriterijus balais įvertino Agentūros pasitelkti du ekspertai. Vadovaudamasi ekspertų įvertinimu, Agentūra priėmė skundžiamą Sprendimą, kuriuo nustatė, kad Paraiška surinko 12 balų, todėl, vadovaujantis Aprašo 31 punktu, Paraišką atmetė. Dar daugiau, vertinant Paraišką pagal rinkos kriterijų, už šį vertinimo kriterijų skirti 2 balai, t. y. mažiau nei minimalūs 3 balai pagal Aprašo 31 punkto reikalavimus.

Komisijai į bylą Agentūra pateikė dvi nuasmenintas Paraiškos ekspertinio vertinimo anketas (Aprašo 5 priedas), iš kurių matyti, kad Paraiškos aktualumą kiekvienas ekspertas įvertino, atitinkamai, 4 ir 2 balais, naujumą – 3 ir 2 balais, įgyvendinamumą abu ekspertai įvertino 4 balais, rinką – 4 ir 0 balų. Taigi vienas ekspertas skyrė Paraiškai bendrą 15 balų, kitas 8 balų sumą. Ekspertinio vertinimo anketose, be kita ko, nurodyta, kad projekto idėja turi potencialo, tačiau ji yra nepakankamai pagrįsta ir kelia abejonių dėl sėkmingo įgyvendinimo, kad dokumentuose trūksta statistinių ir analitinių duomenų, pagrindžiančių problemos mastą ir globalią svarbą. Darbo grupė turi bazinį potencialą, tačiau planavimo detalumas ir rizikų valdymo strategijos yra nepakankamos. Finansinė struktūra nėra iki galo aiški, o veiklos plane pasigendama nuoseklumo. Taip pat nurodoma, kad projekto Paraiška itin abstrakti, nepateikiami jokie konkretūs parametrai, neaišku kas konkrečiai būtų sukurta efektyvumo prasme, kokiems nepilotuojamiems orlaiviams tai skirta, kuo skiriasi nuo jau esamų alternatyvų.

Ekspertinio vertinimo aprašas numato aiškius ir griežtus reikalavimus ekspertų kvalifikacijai. Atsiliepime atsakovė paaiškino, kad vienas iš ekspertų yra informatikos inžinerijos mokslų daktaras, Kauno technologijų universiteto, Informatikos fakulteto, Multimedijos inžinerijos katedros profesorius,

Silezijos technikos universiteto kviestinis profesorius, kurio mokslinė tyrimų sritis susijusi su MM mašininio mokymosi, didžiųjų duomenų, prognozavimo modelių, LLM, medicininių ir kitų multimodalinių signalų apdorojimo, automatikos ir robotikos tyrimais, taip pat su bepiločių orlaiviu veikimo/naujų integravimo galimybių moksliniais tyrimais, taikant dirbtinio intelekto metodus. Kitas ekspertas – informatikos inžinerijos magistras, transporto inžinerijos mokslų daktaras (specializacija išmaniosios transporto sistemos). Klaipėdos universiteto informatikos ir statistikos katedros docentas, Ostravos universiteto (Čekija) vyr. mokslo darbuotojas, kurio eksperto mokslinių tyrimų sritis susijusi su transporto sistemomis (bepiločiai orlaiviai), elektronikos kūrimo ir sistemų inžinerija (nuo mikroelektronikos iki IoT), bevieliais sensoriniais tinklais, programų sistemų inžinerija, duomenų analize taikant dirbtinio intelekto metodus. Komisija neturi jokio pagrindo abejoti Agentūros pasitelktų ekspertų kvalifikacija, o pareiškėja šiuo aspektu Sprendimo taip pat neginčija.

Pareiškėja kartu su skundu pateikė docento, dr. Asmuo X pasirašytą raštą „Dėl UAB „SpaceUnion“ projekto „duomenys neskelbtini“, kuriame nurodyta, jog pareiškėjos pasiūlytas sistemos projektas yra novatoriškas pasaulinėje rinkoje, nes jis apima „Didelės galios lazerį mažų taikinių sunaikinimui fiksuoto sparno (arba hibridiniuose) UAV platformose. Panašios sistemos buvo įgyvendintos (tačiau tik eksperimentiniais tikslais) didelėse pilotuojamose platformose, tokiuose kaip YAL-1 (JAV), Beriev A-10 (Rusija), tačiau niekada nebuvo naudojamos fiksuoto sparno bepiloteje vidutinio dydžio transporto priemonėje (kai kurie šaltiniai teigia, kad panaši sistema kuriama Northrop Grumman kompanijos Predator dydžio UAV, skirta balistinių raketų sunaikinimui). Radaro įrenginių, skirtų mažų taikinių aptikimui, buvimą fiksuoto sparno UAV. Nors radarai naudojami įvairių dydžių UAV, radarų ir lazerio derinys niekada nebuvo naudojamas UAV. Toks derinys leidžia užtikrinti paieškos ir sunaikinimo galimybes vienoje platformoje“. Komisijos posėdyje, atsakydamas į Komisijos narių klausimus, pareiškėjos įgaliotas atstovas Asmuo X nurodė, kad Dr. Asmuo X pasirašytas raštas nebuvo teiktas Agentūrai iki skundžiamo Sprendimo priėmimo. Nors pareiškėja tai įvardija „ekspertiniu vertinimu“, tačiau Komisija pastebi, kad jo struktūra nėra analogiška ar panaši į Aprašo 5 priede pateiktą Paraiškos ekspertinio vertinimo anketą, kurią pildė Agentūros pasitelkti ekspertai. Atsižvelgiant į išdėstytą, Komisija konstatuoja, kad pareiškėjos pateiktas jos įvardintas „ekspertinis vertinimas“ yra skirtingos formos, nei numato minėtos Aprašo nuostatos, jame nėra įvertinta Paraiškos atitiktis pagal Aprašo 29.2 papunktyje (4 priede) išvardytus kriterijus (aktualumas, naujumas, įgyvendinamumas ir rinka), o padaryta išvada abstrakti. Pareiškėja galėjo tapačiais įrodymais (Aprašo 4, 5 priedai) įrodinėti savo Paraiškos tinkamumą, bet jos pateiktas su skundu „ekspertinis vertinimas“ nėra paremtas tais pačiais kriterijais, kaip buvo atliekama Agentūroje. Taigi Komisija ne tik dėl ribotos kompetencijos (neatlieka Paraiškos ekspertinio vertinimo), bet ir dėl skirtingo ekspertinio vertinimo turinio įforminimo objektyviai negali palyginti nepalyginamo.

Agentūros pasitelktų ekspertų pagal ekspertinio vertinimo kriterijus skirti balai yra išsamiai pagrįsti. Komisijos posėdyje dalyvavęs atsakovės įgaliotas atstovas habilituotas daktaras Asmuo X nurodė susipažinęs su Agentūros pasitelktų ekspertų vertinimais ir jų nepaneigė, dar daugiau – argumentavo, kodėl mano, kad pareiškėjos Paraiška atmesta pagrįstai. Pareiškėja nesutinka su Agentūros pasitelktų ekspertų įvertinimu, tačiau nepateikė Komisijai jokių kitų įrodymų, kurie paneigtų ekspertų pateiktą Paraiškos kriterijų įvertinimą. Vien tai, kad pareiškėja nesutinka su Paraiškos vertinime išdėstytomis ekspertų pastabomis ir išvadomis, nereiškia, kad Agentūros pasitelkti ekspertai pateikė nepagrįstus ir nemotyvuotus komentarus ar vertinimą atliko netinkamai bei pažeidė Agentūrai, kaip viešojo administravimo subjektui, keliamus reikalavimus.

Komisijos vertinimu, Paraiškos ekspertinio vertinimo metu ekspertams projektui skyrus 12 balų, t. y. mažiau balų nei privaloma surinkti minimali balų suma pagal Aprašo 31 punktą, Agentūra Sprendime padarė pagrįstą išvadą, kad Paraiška negali būti įtraukiama į finansuotinių paraiškų sąrašą. Agentūra Sprendime nurodė faktines aplinkybes, tinkamai taikė teisinį reglamentavimą ir priėmė pagrįstą Sprendimą pareiškėjos Paraišką atmesti. Sprendimas pagrįstas objektyviais duomenimis, kurie yra susieti su taikomomis konkrečiomis teisės aktų normomis, motyvų išdėstymas yra adekvatus, aiškus ir pakankamas, juose aiškiai išreikšta viešojo administravimo subjekto – Agentūros – valia.

Byloje kilęs ginčas, ar atsakovė turėjo (neturėjo) pareigą ekspertinio vertinimo metu prašyti iš

pareiškėjos pateikti papildomus dokumentus ir (ar) informaciją. Aukščiau minėtoje Aprašo 69 punkto nuostatoje aiškiai nustatyta, kad „Tuo atveju, jei paraiškoje yra netikslumų ir (ar) trūkumų ir (ar) trūksta dokumentų, Agentūra turi teisę prašyti pareiškėjo patikslinti paraiškoje pateiktą informaciją ir (ar) pateikti trūkstamus dokumentus, nustatydamas ne trumpesnį kaip 3 (trijų) ir ne ilgesnį kaip 5 (penkių) darbo dienų terminą nuo tokio pareikalavimo pateikimo momento. Trūkstami dokumentai pateikiami, informacija yra tikslinama ta apimtimi, kuri yra nurodoma Agentūros prašyme patikslinti paraišką, nekeičiant paraiškos turinio. <...>“. Taigi, lingvistiškai vertinant šią teisės normą, joje įtvirtinta Agentūros teisė, o ne imperatyvi pareiga. Sprendime atsakovė nurodė, kad „Paraiškoje ekspertų nurodytų pastabų taisymas reikštų paraiškos turinio keitimą, todėl nebuvo kreiptasi į pareiškėją dėl paraiškos tikslinimo“. Komisijos posėdyje atsakovės įgaliota atstovė Asmuo X akcentavo, jog ekspertiniam vertinimui atlikti užteko informacijos tiek, kiek buvo pateikta pareiškėjos. Sutiktina su atsakove, kad ekspertų nurodytų pastabų, atlikus ekspertinį vertinimą, taisymas reikštų Paraiškos turinio keitimą, o tai, Komisijos vertinimu, draudžia tiek Aprašo 69 punkto reikalavimas, tiek būtų nesuderinama su įstatymo viršenybės, lygiateisiškumo (kitų paraiškų teikėjų atžvilgiu, kai pagal Aprašo 10 punktą projektų atranka vykdoma konkurso būdu) principais. Pareiškėja yra verslo subjektas, kuriam keliami didesni reikalavimai dėl savo teisių, pareigų ir atsakomybės žinojimo, atitinkamai ji turėjo rūpestingai ir atidžiai su Paraiška pateikti išsamią projekto informaciją.

Komisija, įvertinusi šiame sprendime nustatytas aplinkybes, ginčui taikytiną teisinį reglamentavimą, prieina prie išvados, kad Agentūra tinkamai taikė ir aiškino teisės aktus, nepažeisdama nustatytų procedūrų priėmė teisėtą bei pagrįstą Sprendimą, kuris atitinka Viešojo administravimo įstatymo 10 straipsnio 5 dalies 5 ir 6 punktuose nustatytus reikalavimus bei išsamumo principą. Atitinkamai Komisija neturi pagrindo naikinti šį Sprendimą skunde nurodytais argumentais. Komisijai netenkinus pareiškėjos pagrindinio reikalavimo dėl Sprendimo panaikinimo, neatsiranda pagrindas tenkinti ir pareiškėjos išvestinį reikalavimą dėl atsakovės įpareigojimo per Komisijos nustatytą laiką priimti naują teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą, todėl pareiškėjos skundas dėl visų reikalavimų atmestinas kaip nepagrįstas.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 1 punktu ir 22 straipsnio 1 dalimi, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos uždarnosios akcinės bendrovės „Asmuo X“ skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo sprendimo priėmimo bylos šalys turi teisę apskųsti Regionų administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatyme nustatyta tvarka.

Komisijos posėdžio pirmininkas

Vytautas Kurpuvesas

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Inga Morkvėnienė